

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum præcepta decalogi sint præcepta iustitiæ? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

De præceptis iustitiæ, in sex articulos diuisa.

D E inde considerandum est de præceptis iustitiæ.

- ¶ Et circa hoc quærentur lex.
- ¶ Primo, utrum præcepta decalogi sint præcepta iustitiæ?
- ¶ Secundo, de primo præcepto decalogi.
- ¶ Tertio, de secundo.
- ¶ Quarto, de tertio.
- ¶ Quinto, de quarto.
- ¶ Sexto, de alijs sex.

ARTIC. I.

Vtrum præcepta decalogi sint præcepta iustitiæ?

A D primum sic proceditur. Videtur, quod præcepta decalogi non sint præcepta iustitiæ. Intentio enim legislatoris est ciues facere virtuosos secundum omnem virtutem, ut dicitur * in 2. Ethicor. Vnde & 5. Ethicor. dicitur, quod lex præcipit de omnibus actibus virtutum omnium. Sed præcepta decalogi sunt prima principia totius diuinæ legis. Ergo præcepta decalogi non pertinent ad solam iustitiam.

611
 Sup. q. 56
 a. 1. ad 1.
 et a. 2. q.
 q. 140. a.
 1. ad 3. et
 q. 148. a.
 1. ad 1. et
 12. q. 99.
 art. 5. ad
 1. q.
 100. a. 2.
 cor. et ar.
 3. ad 3.
 * c. 1. q.
 lib. 5. c. 1.
 q. 2. 3. 5.
 † 1. 2. q.
 99. ar. 4.
 * 1. 2. q.
 100. a. 3.

¶ 2 Præterea, Ad iustitiam videntur pertinere præcipue præcepta iudicialia, quæ contra moralia diuiduntur, ut supra † habitum est. Sed præcepta decalogi sunt præcepta moralia, ut ex dictis * patet. Ergo præcepta decalogi non sunt præcepta iustitiæ.

¶ 3 Præterea, Lex præcipue tradit præcepta de actibus iustitiæ pertinentibus ad bonum commune; puta de officijs publicis, & alijs huiusmodi. Sed de his non fit mentio in præceptis decalogi. Ergo videtur, quod præcepta decalogi non pertineant proprie ad iustitiam.

¶ 4 Præterea, Præcepta decalogi distinguuntur in duas tabulas, secundum dilectionem Dei, & proximi: quæ pertinent ad virtutem charitatis. Ergo præcepta decalogi magis pertinent ad charitatem, quam ad iustitiam.

V 4 SED

SED contra est, quòd iustitia sola videtur esse virtus, per quam ordinamur ad alterum. Sed per omnia præcepta decalogi ordinamur ad alterum, ut patet discurrenti per singula. Ergo omnia præcepta decalogi pertinent ad iustitiam.

RESPONDEO dicendum, quòd præcepta decalogi sunt prima principia legis, & quibus statim ratio naturalis assentit, sicut manifestissimis principijs. Manifestissimè autem ratio debiti quæ requiritur ad præceptum, apparet in iustitia, quæ est ad alterum: quia in his quæ sunt ad seipsum, videtur primo aspectu quòd homo sit sui dominus, & quòd liceat ei facere quodlibet. Sed in his quæ sunt ad alterum, manifestè apparet quòd homo est alteri obligatus ad reddendum ei quod debet. Et ideo præcepta decalogi oportuit ad iustitiam pertinere. Unde tria prima præcepta sunt de actibus religionis, quæ est potissima pars iustitiæ. Quartum autem præceptum est de actibus pietatis, quæ est pars iustitiæ secunda. Alia verò sex dantur de actibus iustitiæ communiter dictæ, quæ inter æquales attenditur.

Ad primum ergo dicendum, quòd lex intendit omnes homines facere virtuosos, sed ordine quædam, ut scilicet prius tradat eis præcepta de his in quibus est manifestior ratio debiti, ut dictum* est.

Ad secundum dicendum, quòd iudicialia præcepta sunt quædam determinationes moralium præceptorum, prout ordinantur ad proximum: sicut & ceremonialia sunt quædam determinationes præceptorum moralium, prout ordinantur ad Deum. Unde neutra præcepta continentur in decalogo. Sunt tamen determinationes præceptorum decalogi, & sic ad iustitiam pertinent.

Ad tertium dicendum, quòd ea quæ pertinent ad bonum commune, oportet diuersimodè dispensari, secundum hominum diuersitatem. & ideo non fuerunt ponenda inter præcepta decalogi, sed inter præcepta iudicialia.

Ad

Ad quartum dicendum, quod præcepta decalogi pertinent ad charitatem sicut ad finem, secundum illud 1. ad Timoth. 1. Finis præcepti est charitas. Sed ad iustitiam pertinent, in quantum immediatè sunt de actibus iustitiæ.

ARTIC. III.

Utrum primum præceptum decalogi conuenienter tradatur?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod primum præceptum decalogi inconuenienter tradatur. Magis enim homo est obligatus Deo quam patri carnali, secundum illud ad Hebr. 12. Quanto magis obtemperabimus patri spirituum, & viuemus. Sed præceptum pietatis, qua honoratur pater, ponitur affirmatiuè, cum dicitur, Honora patrem tuam & matrem tuam. Ergo multo magis primum præceptum religionis, qua honoratur Deus, debuit proponi affirmatiuè: præsertim cum affirmatio naturaliter sit prior negatione.

612
1.2. q. 100
a. 6. et 7.
Et 3. dist.
36. ar. 2.

¶ 2 Præterea, Primum præceptum decalogi ad religionem pertinet, ut dictum est *. Sed religio, cum sit vna virtus, habet vnum actum. In primo autem præcepto prohibentur tres actus. Nam primò dicitur, Non habebis deos alienos coram me. Secundò dicitur, Non facies tibi sculptile. Tertio verò, Non adorabis ea neque coles. Ergo inconuenienter traditur primum præceptum.

art. præq.

¶ 3 Præterea, August. dicit * in lib. de decem chordis, quod per primum præceptum excluditur vitium superstitionis. Sed multæ sunt aliæ noxiæ superstitiones præter idololatriam, ut supra dictum est *. Insufficienter ergo prohibetur sola idololatria.

c. 9. à me-
dio, 10. q.
2. 2. 2.

SED contra est scripturæ auctoritas.

RESPONDEO dicendum, quod ad legem pertinet facere homines bonos. Et idè oportet præcepta legis ordinari secundum ordinem generationis, qua scilicet fit homo bonus. In ordine autem generationis duo sunt attendenda. Quorum primum est, quod